

TIMOT WÛR

Mam Pawrô Jô Kàhhôc

Ûhÿ, pê Pawrô pê Jeju jarkwa na memprar catêjê nõ, ne ajco pjê cunea kam apu ipa. Ne mehcunea mã Jeju pê me pahkritxwÿ na ajco harên to ipa. Pê Juta catêjê ma ame Jeju jÿjarên xà ita par caca. Cwÿrjapê pê me Pawrô pro, ne Roman catêjê mã cugõ, ne pê me hacjên xà kam me haxà. Mã Pawrô cator jirô pê hipêr mehcunea mã Jeju pê me pahkritxwÿ jarên xà impejti jarên tomõ, na ri hipêr Roman catêjê te Pawrô pro ne me haxàr, me hacjên xà kam. Mã hõtpê cute mehkwy mã ihkàhhôc ita ton ne ma ihkujahêc.

Ne pê hÿmre nõ japyr pê Timot Pawrô kôt Jeju pynâr ita na, cormã intuwre. Ne cupê Pawrôtehcajpar catê, ne ajco kôt apu ipa. Jirô pê mã pê Pawrô Epet jô krÿ kam Jeju na mehkwy mehkri atajê to ihmpej catê na Timot xãm. Ne pom cu me hõ kàhhôc pijakrut cahyt itajê kam, pê PawrôTimot mã, por mehkwy mã ampo kên to hahkre atajê cahpêrhyr na awjahkre. Na pê mam hõ kàhhôc ita japyr pê **Timot Wÿr, Mam Pawrô Jô Kàhhôc (1 Timot)**.

Ne hanea ne cumã cute mehkwy jamâr catêjê impeaj pyxwÿr, mã cute me hamâr to impejti na hÿjahkre. Ne nee Timot te jÿ caxuw Pahpãm mã hàpênjicu nare na cumã hÿjahkre.

Pê Pawrô Timot mã amji jarê

Me Hàpên Xà 16.1-5

1 Ûhÿ, ipê Pawrô, por Jeju te ihkujahêc ata, pa wa. Pahpãm pê me pahkên pê me pahto hapôj catê, ne ihcãmter pê Jeju Crixto te hacpÿa ne amji jaxàr xà ata, cu pahtÿj me hikaj ata jarkwa kôt wa apu ipa.

² Ûhÿ Timot, apê ihhêj rÿm ikra. Ampo na? Ca ikôat Jeju to amji mã ahimpej to apa, cwÿrjapê wa ha amã ihhêc. Ne ahpÿanre na ampo itajê cunea na amãihhêc partu. Ne wa apu Pahpãmme, me pajô Pahhiti pê Jeju Crixto mã me acajrên, ne me cumã:

— Me to amji pytà ne me hamã, ne me caprÿ, ne me caxwãm pê me cumã acarÿcre gõ — hane.

Pê Pawrô Timot mã me hapackre kên xà cawpa

Roman 16.17; Tito 1.5-6

³ÿhỹ, imã Epet jô krĩ kam gãhhuc na ato prãm, ita to pê wa ramã Maxeton jô pjê wỳr itẽm xà xwỳjrea na amã icakôc. Ne Epet jô krĩkam mehkwy te hãn ne ampo to me cumã hahkre xàcupan xà itajê to pit mã ame cumã hahkre to me ipa. Ne caa, ca ha atỳj ita tẽte me cumã, quẽ me ita ton jicu. ⁴Na ca ha me cumã gũjarẽn to hane he:

— Ca rỳ pẽa mã ame aquêtjê te amji kam hapac xà itajê me, me haprỳ na ihhõc japjêhti atajê to pit mã ame hahkre prãm to me apa. Nee ca ameita ton nare. Nãmri ca hãn ne ame ita to, ne teeincwỳrjapê ame apijapu to prãm. Ne Pahpãm mã ihkõt me papa na me pahto prãm, ne pomate me ampo to hahkre xà itajê, nee Pahpãm kõt mepapa na me pahtehcajpar nare. Ne quêt Pahpãm meharkwa to, cu ha amji mã me pahhimpej, ne pahtỳj hỹrmã ame pajapõj — hane.

⁵Ne wa apu amã ihimpej xà itajê cunea to hahkre, mãr quẽ Jeju na mehkwy pê me pahkwỳ cunea mã cute me ajpẽn kĩn xà to ajcamẽ. Cu ha me pamã ampo kên na prãm nare na, cu ha pahtỳj ame ajpẽnkĩnti ne. Cu ha ame amji kampa, ne pahte ramã ame ampo tonitajê kõt me amji kõt hakop, ne nee amji jũ na me pahpahàm nare na, cu ha pahtỳj ame ajpẽn kĩnti ne. Cu ha ampeaj kam Pahpãm to ame amji mã me pahhimpej na, cu ha pahtỳj ame ajpẽn kĩnti ne.

⁶Ne mehkwy te ramã me Pahpãm jarkwa cupan, ne ihcaprỳ na me harkwa cacrõ to ame ajpẽn mã mehhimpej. ⁷Ne ihtỳj cumã cute amjito me cumã Pahpãm jarkwa to hahkre catê na me amjito to me prãm, por pê Pahpãm Mojxe xwỳ mãharkwa to hahkre ata to. Ne camaampo to amehcakõc atajê jahkre pej nare kam ame to ihcakõc, ne nee hãn ne me harkwa na meamji par nare. Ne ihhêj ne ampeaj kam me harkwa atajê na me cumã amji jahkre pej, ne nee ahna me cumã amji jahkre pej nare.

⁸Pê Pahpãm Mojxe xwỳ mã ihhimpej xà impejti kên nare ata gõ, na pahte ramã me hahkre pej. ⁹⁻¹⁰Xà ajkĩ catyt kam me ipa catêjê caxuw pê ihhimpej xà ita to ihhimpej? Hãpà. Por cute me pry rên xiti atajê caxuw pê ihhimpej xà itajê to he. Ihtỳj amjia kõt ame ipa catêjê me, me hũpar nare catêjẽme, Pahpãm to me amji kam hapac nare catêjê me, mehkrã kẽanre catêjê me, Pahpãm to me amji prãr catêjê me, nee cute me Pahpãm Carõ Pejti imparnare catêjê me, cute me hũmxwỳa curan catêjê me, mehkwy a curan catêjê me, ahti na mehpahàm nõ catêjê me, me hũmrea te me ajpẽn caxun catêjê me, pyjẽa te ajpẽn to inxy catêjê me, ahti na cutemehkwỳ to ihpore na me hàhpan prãmcatêjê me, mehhêj xi catêjê me, mehcukij catê cunamã mehkwy to mehhêj xi catêjê me, Pahpãm jarkwa to hahkre xà cuna mã mehcakõc kên catêjê. Ne mehcunea te me hajỹr xà catêjê itajê caxuw pê Pahpãm Mojxe xwỳ mã

ihhimpej xà ita to. ¹¹Ne Pahnãm catihtti, ne impejti atate ri amji mã icapi, ite me amã ihkraJeju pê me pahkritxwÿ jarên xà impejti to harên to ipa xà caxuw.

Pê Pahnãm Pawró caprí pyrên hakry

Me Hâpên Xà 26.9-18

¹²Cute icapi ne amji mã ipej na ito hajÿr, ne amji mã cumã hàpên catê na iton. Me pajô Pahnhitipê Jeju Crixto te hàpên xà ita caxuw imã icarôtton, ne imã hõr, wa carôat kôt ijâpên to ipa. Cwÿrjapê ri itajê pyrên ijakryti, wa ijõtpe ijakryti to cumã amji jarên to ipa. ¹³Pê wa mam ajco Jeju to icakôc kêanre to ipa, ne itÿj ahna mehwÿ jahêr to ipa, ne ajco ame to kêanre to ipa. Cakrô mã Pahnãm teicaprí. Ampo na? Pê wa cormã nee Pahnãm jahkre pej nare, ne nee to amji mã ihmpej to ipa nare. Cwÿrjapê pê wa amji jahkre kêt kam apu to kêanre to hajÿr to ipa. ¹⁴Mã me pajô Pahniti te ito kêanre nare, ne amji wÿr ito ipipkjêr, wa hÿrmã ipipkjêr, ne toa amji mã ihmpej to ipa. Mã cute imã ihkinti na iton, cwÿrjapê wa me pahkwÿ cunea me, Jejumã me ajpên kinti to me amji hõnco to me ipa.

¹⁵ÿhÿ, pê ajpên pjê ita wÿr Jeju wrÿ, cute mehkra kên pytâr xà caxuw. Hõhõ, ijûjarên xà ita ri quêt ampeaj kam. Gapacta ne ana cuhkõnrecunea to harên xà ita na amji capa, ne to amji jahôt to apa. Ne papê wa me girõa pê ikrã kên cati. ¹⁶Cwÿrjapê ri Pahnãm te icaprí, quê mehcunea me ipupu ne amji mã me ito:

— Pÿhàpà, ihhêj ne ihtÿj xãmte Pahnãm te Pawró kêanre ita to impej, wa ha hanea ne cuxà Pahnãm wÿr apkjê, quê ha ito impej. Mâr wa Pahnãmcahê na itiar na ipa, rohnÿtti mã — hane. Hõhõ, cute amji mã meito ihcakôc to hajÿr prãmte ri, Pahnãm te icaprí. ¹⁷Ne imã mehcunea te Pahnãm pupun pejti na me to prãm. Pahnãm pê me pahcunea jô Pahniti, na pê nee jûm ton nare, mã ihtiar na hân neihkrî. Quê nee jûm hõmpun nare. He ampeaj kam ri pyxit peaj, ne pjê ita cunea kam cupê Pahnãm. Ne imã mehcunea te quêt Pahnãm catihtti name hahkre pej, ne amji mã ahnamehpahàmnti na imã me to prãm, rohnÿtti mã. Hamre.

¹⁸ÿhÿ ikra Timot, ikam gapacpeaj ne. Pê ramã Pahnãm jarkwa to mehcakôc catêjê me gâpên xà ita jarên to:

— Pahnãm te amji mã acapi, ca ha apê me cumã gûjarên pejti jarên catê — hane. Ne gâpên xà ita pêkrãhtare pijapu xà pyrâac, ne ma harkwa itato amji japackre to apa, ne gõ Pahniti mã gâpên xà to impejti to apa. ¹⁹Ca ha nee Jeju to amji mã ahimpej jicu nare. Por ca ramã ate ampo pejti ton xà jahkre pej ata, ca hanee ton jicu nare. Ne nee ajte mehwÿ te mehajÿr nare, ne me cumã ampo pejti itajê jahkre pej cakrô, mã ihkaj na ihtÿj ame ampo kêanreton to me ipa. Ne ihtÿj hân ne Jeju kôt meamji ton jicu, ne nee ihkôt me hakop ne me hahkre pej nare. ²⁰Ne me hÿmre pijakrut itajê pê ihtÿj ampo

kên itajê to ame he: Himên me Arexânre. Cwÿrjapê pê wa me pahcurê xwÿn pê Xatanaj jühkra mã me haxà. Pê taa ame to kên ne me hapackre, mãr quênee jũ caxuw hipêr Pahpãm cuna mã amehcakôckên to me hajÿr nare.

Timot te catyt kam mehkwy to ihhimpej xà

Me Hâpên Xà 10.34-35; Epet 6.18

2 ¹Ita caxuw wa ha ate mecuprôn xà kam, ate me acaca xà ton xà ata to meamã hahkre. Mam cati mã, quê ha me pahkwÿ cunea Pahpãm mã mehcakôc, ne cumã me ajpên cajrên, ne ahna me ahwÿ, ne Pahpãm catihtiti ne impejti na amji mã me harê. Ne Pahpãm te me cumã ampo cunea jôr atajê pyrên, quê ha me hakrya kam me cumã amji jarê. ²Ca ha mehkwy mã garkwa ta, quê ha mehcunea Pahpãm mã pjê jô pahhi catêjê cajrên, ne krĩ to mehhimpej catêjê cajrên, ne cumã ampo cunea to ihhimpejcatêjê cajrên. Ampo na? Cu haame ita to, ne caxwãm catia mã, catyt kam me pahkrĩ, neamji to me ajpa, ne nee me ajpên mãnnare, ne nee ame papijapu nare. ³Ita to pahte me, na ri ihkênre nare. Ampo na? Pahpãm pê me pahpytâr catê ata mã pahte me ita ton xà itajê na prãm, ne ahna cumã impejti. ⁴Pê mehcunea Pahpãm pê ampÿamã ajco ame ipa, mehkên ata wÿr. Ne Pahpãmri mehkên pê mehcunea tohapôj, ne ampeaj kam cute me harkwa pejti ita cuneajahkre pej na, cumã me to prãm.

⁵Cwÿrjapê pê me pahwÿr ihcãmter Jeju Crixto kujate, cute Hüm me ajpên na me pajaxôr catê na. Ne taa mã quê ha pyxit peaj ne Pahpãm wÿr me paxümre tocuprô. Ne iràn xà na, jũ wÿr quê jüm Pahpãm wÿr me pahto apkjê. ⁶Pê Jeju hâpên xà ita to hâpên to amji pytà, ne taa amji caprôa to me pajahpan xà na amgô. Ita kôt quê ha mehcunea me hõmpu ne me hahkre pej, nãmri quê ha Pahpãm hõ amcroa kam mehcuneakên pê me to hapôj. ⁷Cwÿrjapê ri Pahpãm te ito ijûjarên catê, ne ikujahêc, wa mehcakrit pê, por me cupê Juta catêjê nare atajê mã harên pejti itajê to awjarê, ne me cumã to hahkre. Ne me cumã:

— Ca ha Jeju wÿr amji to me apkjê, ne toa amji mã me ahimpej, ne me apej mã ame apÿpÿm — hane. Nãmri ijûjarên xà ita ampeaj kam ri, wanee ame amã ihêj nare.

Me hümre te ihtÿj Pahpãm mã mehcakôc xà

Epet 5.22; 1 Petrô 3.1-7

⁸Ne imã pjê cunea kam me hümre te Pahpãm mã mehcakôc na me to prãm. Ne Pahpãm mã mehcakôc catêjê atajê, quê ha catyt kam Pahpãm kôt me ipa. Ne nee ame ajpên curê nare, ne nee me ajpên mãnnare kam, Pahpãm mã mehcakôc.

⁹Ita caxuw wa ha Jeju na mehkwy cahãj catêjê to icakôc, ne me hapackre to amã hahkre, jũ mãquê ha ame, ne ame amji cümpej, ne amehkrĩ. Ýhÿ, ca ha me hapackre to hane he:

— Nee ca amji mã me garkwa to: “Me hũmre cunea te me ikĩn prãmtẽ, wa ha ijahĩ xà itajê cunea mã amji jacjê, cute kam me ikĩn, ne ikõt memprar xàcaxuw” hajÿr nare — hane. ¹⁰Nãmri quẽ ha quêt caxwãm catia mã cute amehkwýmã ampo pejti ton to ipa, ne Jejuna mehkwy na me amji jarẽn na, quẽ ha catyt kam me ipa, ne mehkwy tehcajpar to me ipa.

¹¹Ne me cumã Pahpãm jarkwa to hahkre catêjê, quẽ ha cute me cuprõn xà kam me cumã to hahkre, quẽ aracri pyjê itajê mehkri ne ame awpa. ¹²Quẽ nee pyjê nõ me hũmre nõ mã ampo to hahkre nare. Ne nee cupê me hũmre jõ pahhi nare. Ne cama amji caxuw ame hũmre kôpĩ, ne nee amehcakõc nare. ¹³Ampo na mã wa pyjê na amã ihmipej xà itajê to ihmipej? Nee mã ampo nanare. Pê mam Pahpãm Atãw xwÿ xũmre ata to, ne hapu na Ewa xwÿ cahãj ata to. ¹⁴Pê nee Xatanaj Atãw xwÿ mã ihhêj nare, ne Ewa xwÿ mã pê ihhêj. Ne taa mã pê nee Pahpãm te amji kam hapac xà impar nare. ¹⁵Cwÿrjapê quẽ ha pyjê cunea mã mehkra hàà to hà. Nãmri quẽ ha pyjê itajê nõ te Jeju to amjimã ihmipej, ne cumã mehkwy kĩn, mã mehtehcajparrohnÿtti mã, ne nee ahti na ame hũmre na amji mã prãm nare, ne quêt caxwãm catia mã Pahpãm kõt ame ipa na, quẽ ha ihtÿj ihkên xà catia pê me amji pytã.

Timot te mehkwy to mehhimpej catêjê pyxwÿr xà

Tito 1.5-9

3 ¹Ita caxuw, wa ha ate me cuprõn xà jõ pahhi to me amã icakõc, ne me amã to hahkre. Quẽ ha jũm te Jeju na mehkwy to ihmipej catê na amji to prãm na, quẽ ha hàpên xà impejti na amji to prãm. Ýhÿ, ite me gapackre xà ita ampeaj kam ri. ²Por Jeju na mehkwy to ihmipej catêjê pupun catêjê atajê, quẽ ha me cupê hũmre impejti ne, quẽ nee jũm ampokên nõ na me harẽn to kên nare. Ne me cumã hĩxi pyxit peaj, ne hĩxi me ajpên na ajkrut peaj. Ne caxwãm catia mã mehpahãmti ne, ne nee ame amji mã hamãr nare nare, ne nee amji to me cati prãm nare. Nequêt ihcunea na me hàhcjãrënti ne, me hũrkwa to, ne me cumã ampo pejti cunea to me cumã hahkre jahkre pej. ³Quẽ ha nee cupê cõxÿhti to ihkõm catê nare, ne nee apu hàprê nare, ne quêt hàhcprĩa kam, aracri ame to ihmipej to ipa. Ne nee ihpore toamji to hakràj catia to ipa prãm nare. ⁴Ne ihtÿj cumã hũrkwa kam amji to ihmipej jahkre pej, ne amji caxuw mehkra japackre, quẽ amji mã ampo cunea na, catyt kam me hũpahti to me ipa. Cwÿrjapêquẽ ha ihtÿj cupê Jeju na mehkwy to ihmipej catê na, me jũm ata capi. ⁵Nãmri quẽ ha jũm ata pê hũrkwa kam amji to ihmipej jahkre kêatre na, jũ wÿr quẽ ha apu amji mã hamã, ne amji to mehkwy to ihmipej catê.

⁶Ne mehkwy to ihmipej catê ata, quẽ nee cupê curmã Pahpãm kõt ipa catê nare. Nãmri quẽ ha curmã jũm ata te Pahpãm kõt ipa catê na

amji ton, mã cute me to ihhimpej catê na me hãm na, quê ihhêaj to cama apu amji to cati prãm. Ne cute amji to amji jahkre pejti to prãm to ipa to hanea, pom pê mam me pahcurê xwÿn, ne amji curê mã amji mẽ, ita kôpit na, quê ha jũm ihtÿj amji curê mã amji mẽ. ⁷Na quê ha me cupê Jeju na mehkwy nare atajêkam mare mã, catyt kam ipa, quê ihtÿj me to amjimã ihcakôc to impejti ne. Quê ha cute hajÿr na, quê ha nee Xatanaj pê me pahcurê xwÿn ata cupê Jeju na mehkwy to ihhimpej têtê ihcahpêrkâr nare.

Timot te hanea ne mehkwy jamâr catêjê pyxwÿr xà

⁸ÿhÿ Timot, ita caxuw wa ha me pahkwÿ tehcajpar catêjê te amji kam hapac xà to amã hahkre. Jeju na mehkwy tehcajpar catêjê, quê ha caxwãm catia mã, catyt kam ame ipa, ne mehcahôc xà hêj xi nare to mehcahôc to me ipa to me prãm. Ne nee apu ampo cacôxÿhti catia ne to ihkôm nare, ne nee ihpore to pit mã apu amji mã mehhimpej to me ipa nare. ⁹Ne cute Jeju to amji mã mehhimpej ita na, quê amji to mehtÿj tu. ¹⁰Quê ha mam me hâpên xà ita na me capi, quê ha cute hâpên xà ita to me hamâr na, quê ha me hõmpu, ne toa mehkwy tehcajpar catêjê.

¹¹Mehprô xwÿjê, quê hanea catyt kam, caxwãm catia mã ame ipa. Quê nee mehkrî ne ame harkwa te wônare, ne quêt catyt kam, caxwãmcatia mã, me amji kam hapac to me ipa, ne ihtÿj ampo cunea na me amji jarkwa par to me ipa.

¹²Ne Jeju na mehkwy tehcajpar catêjê mã quê ha mehprô pyxit peaj, ne ahpÿanre na amji mã mehkra to me ipijapar to mempeaj ne. ¹³Quê ha cute me hâpên xà to impejti na, quê ha mehkwy cunea amji mã me hÿpa to ipa. Cwÿrjapê quê ha ihtÿj Jeju to cute amji mã mehhimpejna, me amji jarên to me ipa.

Pê Pawrô hipêr Timot mã Jeju kôt harên pejti

Epet 2.19-22

¹⁴ÿhÿ Timot, wa awÿr ikrâr, ite apupun prãmte, ne jũ wÿr wa ha awÿr tẽ, amcro itajê nõ na, cwÿrjapê wa ite amã ihhôt, ne amji cumam amã ihkujahêc. ¹⁵Nãmri wa ha cormã ita ri apu ikên, quê ha mam ihkâhhôt ita me awÿr cato, ne me pahkwÿ te cuprôn xà kam me pahte me amji ton xà ata to meamã hahkre, jũ mã cu ha amji to me pahhimpej xà to. Ne me pahte cuprôn xà ita pê cama pahte me cuprôn xà nare, ne cupê Pahpãm te cuprôn xà. Ampo na? Pahpãm ihtÿj me pahcunea kam amji to ajpa. Cwÿrjapê ri ihhêj rÿm me papê, pom hãn ne ikre jicjêc ikre cajpar to ihcuhê itapyràac, na cu Pahpãm mã cute amji kam hapac xà cunea mã me pajũcanâr to me pahcuhhê, ne ma mehcajpa.

¹⁶ÿhÿ, pom Jeju jarên xà ita peaj to impej. Ne taamã ri catyt kam me papa na me pahtehcajpa. Pê cu mam nee me pahnõ hahkre pej nare, ne

ita caxuw ri me pahcunea mã hahkre pej. Na cu ha ampo itajê cunea na amji mã Jeju to me hane he:

Cupê Pahpãm cacrô, pê ajte me pajã na amji to ajpê.
 Mã Pahpãm Carô Pejti te hõmpun, ne catyt kam ipa na harên.
 Mã côjkwa kam Pahpãm mã memprar catêjê te hõmpun.
 Mã pjê cunea kam harên xà ita picràn.
 Mã pjê cunea kam mehwý te mempar, ne ihkôat me amji ton, ne ma me hũnãr.
 Mã hacpyã mã Pahpãm te to hàpir, côjkwa wýr.

Hõhõ, pahte Jeju to amji mã me pahhimpej xà ita ampeaj kam ri.

Pê Pawrô Timot mã cute me ampo kên to hahkre catêjê cawpa
Coroxo 2.16-19; 1 Timot 3.1-9; 2 Petrô 2.1-3; Juta 3-16

4 ¹Ne ampo itajê cwýrjapê wa ha hipêr cute ampo kênto me amã hahkre catêjê na me amãihhõc. Ýhý, ramã Pahpãm Carô Pejti te hirãa pê me harên, quê ha ihtýj jũ caxuw Jeju na mehwý kwý, Jeju te amji mã mehhimpejjicu. Mã me pahcurê xwýn Xatanaj pîn, cupê jarõti pê ampo carô kên, pê Xatanaj mã hàpên catêjê atajê me hapôj. Mã Jeju na mehwý kwýate ampo carô kên itajê kwýa to amji mã mehhimpej to me ipa. Ne ampo carô kên itajêa kôt me cumã ihhêj xi xà kên atajê cunea to hahkre. ²Ne pom cute me ampo to hahkre catêjê itajê pê ihhêj rûm ampeaj kam ampo to hahkre catêjê, ne nee mã ampeaj kam nare, mehhêj xi to pitmã ame cumã hahkre to me ipa. Neramã me cupê mencaca xà cunea ihkêanre, mã nee me hahkre pej nare kam, ihtýj impej na amji mã me to hane. ³Ne me hũmre itajê te me cumã ampo to hahkre xà itajê te hajýr he:

— Ca ha nee pyjê nõ me gikwa nare, ne ahte apu apa, ita na ri Pahpãm mã impej — hane. Ne hanea ne xwahna, por ampo kur xà impejti atajê, quê ha neeamehkur nare. Ne cama ame cumã ihhêj, nepom Pahpãm te ampo cunea kur xà tonitajê, nee ihkên nare, ne impej pit, Pahpãm kôt me ipa catêjê mã. Ampo na? Pahpãm mã me pahkinti, mã me pamã ampo pej pit gõ, ita na ramã me pahte mehahkre pejtu. Ne me gápàn xà wýr, ca ha xa mam me gõ pyrên me gakryti na Pahpãm mã me amji jarê. ⁴Ne pom pê Pahpãm ampo cunea to itajê impej pit, cwýrjapê cu nee ame papijacri xà atajê cupa nare. Ne gapacta ne ampo itajê cunea na me amji tohpôj, ne Pahpãm mã me harên to hane he:

— Ýhý me ijõ Inxũ Cati, ate me imãampo pejti jõr, itajê pyrên ampeaj kamme ijakry — hane. ⁵Hõhõ, ca ha Pahpãm jarkwa to Pahpãm mã me acakõc to me hane, quê ha me apijacri xà mã, ampo cawpa xà itajê cunea hamre tu. Ampo na? Pahpãm mãampo itajê cunea impej pit.

Quê ha Timot pê Jeju mã hàpên catê impejti

1 Timot 1.6-16; Tito 2.1-8

⁶Ca ha atỳj ite gapackre xà ita to, Jeju kam me pahte ajpẽn to me pahkjêjê atajê mã hahkre. Ca ha ate ita tohajỳr na, ca ha apê Jeju mã gápên catê impejti ne. Hôhô, ca ha hane, ne Pahpãm jarkwa kôt amji ton toapa, ne me cumã harkwa to hahkre to apa, ne atỳj acaxwỳn to amji mã ihtỳj to apa. Ampo na? Ampeaj kam ri Pahpãm jarkwa ita, nee mã ihhêj xi nare. ⁷Ne ihkĩnte me aquêtjê jũjarẽn hêj xi xà to me apijacri catêjê mã ampo cawpa xà, itajê kôt hamreare. Na ca ha nee ihkôat me amji ton to me apa nare. Ne quêt Pahpãm jarkwa pejti atajêto, ca ha me hahkre to me apa, ne catyt kam ihkôat me amji ton to me apa. ⁸Cu ha me pajàpên xà pytĩa tome pajàpên to me papa, ne pahtỳj pajĩ cuneakam ame pahcarôhrôt. Ne ampeaj kam ame pajĩ hi tỳj. Jĩkjê na cu ha Pahpãm mã pajàpên to me papa, ne amji caxwãm pê amji mã me pahcaxwỳn to ihtỳj tome hanea, pom quê me pajĩ kam pahcarôhrôt hi tỳjti he. Ne me pahcaxwỳn tỳjti ita ri me pajĩ hi tỳjti ita jirôa pê impej. Ampo na? Quê ha ihtỳj me pajĩ mepahhi tỳjti ita jũ caxuw hamre, ne me pahcaxwỳn quê ha quêt jũ caxuw hamre nare.

⁹Ita caxuw wa ha ampeaj kam ite me amã ampo to hahkre xà ata to me amã hahkre. Ca nee me anôihcaca nare, ne atỳj ana cuhkônre cunea to ahna amji capa, ne toa amji mã me ahimpej to me apa. ¹⁰Pahpãm ihtĩar ihkrĩ ata pê ri me pahkên pê me pahto hapôj catê. Ne toa, cu amji mã ame pahhimpej, ne ma amji to me hikaj to me papa. Cu pahte mempar, cwỳrjapê cu pahtỳj hàpên xà catijàhtôa itajê to me pajàpên to me amji cujtên to me papa.

¹¹Cwỳrjapê ca ha ijarkwa itajêa to me cumã hahkre to me apa, quê toa amji mã mehhimpej to me ipa. ¹²Quê ha me pahkjêjê nô atuwre na ato ihcakôc, canee jũm ata kam gapac nare. Ne cormã atuwre cacrô, ca catyt kam apu apa, ne catyt kam acakôc to apa, ne amã mehcunea kĩn, ca me caprĩ to apa, ne Jejua to amjimã ahimpej na apahàmti to apa. Quê ha me pahkjêjê kwỳ catyt kam ate apana me apupu, ne hanea ne acuxà catyt kam me ipa. ¹³Cwỳrjapê ca ha atỳj me cumã Pahpãm jarkwa pejti ita cahyt, ne me cumã Jeju pê me pahkritxwỳ jarẽn xà impejti jarẽn to apa. Ne me cumã Pahpãm te amji kam hapac xà cunea capô partu to apa, wa ha ahnaa me awỳr icato.

¹⁴Pê ca cormã gápên nare kam, pê Jeju na mehkwy to mehhimpej catêjê me akrã na me hũxi, ne Carô Pejti jarkwa kôt me garẽn to hane he:

— Ita caxuw, ca ha Jeju na mehkwy jarkwa me, Jeju jarkwa kôt, me cumã Pahpãmjarkwa jarẽn pejti itajê to hahkre to apa — hane. Pê Pahpãm amã acarôt tỳjti atajê jôr partu. Cwỳrjapê ca ha jũ caxuw ita to gapac kêt nare.

¹⁵Hõ, gâpên xà ita mã, ca ha amji jõr to apa, ne ma apicamên to mõi, mehcunea kam mare mã. ¹⁶Ca ha atÿj catyt kam apa na amji jamâr to apa, ne me cumã ampo to hahkre na amji jamâr pejti to apa. Ca ha hane, quê ha Pahpãm ihtÿj cute me akam hapac catêjê me, me akên pê ato hapõj to ipa.

Jeju na mehkwy te ajpên to mempejti xà

1 Timot 2.24-25

5 ¹ÿhÿ, wa ha pahte me ajpên to mempejti xà jarê. Quê me pahkjêjê ame ampo kên ton to me ipa, ca me cumã, quê catyt kam ame ipa. Ne mehwej catêjê, ca hame cumãn kên nare. Ampo na? Ramã quêt acumam ihwejtu. Ca ha cama cumã acakõc, ne hapackre to hane, pom quê ca me apãmjê mã me acakõc to me apa he. Ne pom ca hapu na me akjêjêa japackre ata na, ca ha akõt mentuwre atajê japackre to hane. ²Ne nee pyjê wej itajê mã kên to apa nare to hane, pom ca me axyrxwÿ na me apahàm, ne nee me cumãnnare he. Ne atÿj me cuprÿ na apahàmti to hane, pom ca me akjêjê na apahàmti he.

Pyjê wej pê mempê tyc, pê hamreare atajê tehcajpar xà

Tijac 1.27

³Ne hanea ne me pahkwÿa cahãj wej, pê mempê tyc atajê, ca ha me ahna apahàm jàhtõtì to me apa. ⁴Quê ha me pahkwÿ nõ pê impjê ty ita cumã ihkra, ne cumã ihtàmwxwÿ, quê ha nee mehkwy cunea mehtehcajpar nare, ne quêt mehtàmwxwÿ me, mehkra itajêa quê ha mehtehcajpa, ne me cumã hõ gõ. Ampo na? Pê mam mehkra itajê me, mehtàmwxwÿ itajê kryjre na ihtÿj ajco me cumã hõ gõ, ne me to ajpa, jahpan xà na quê haihtÿj me to ajpa, ne me cumã me hõ gõ. Hõhõ, ita na ri Pahpãm mã impej, ne ahna cumã prãm. ⁵Nãmri quê ha jùm cahãj ata caxuwhamreare, ne nee hũkjê nare, quê haamji tehcajpar xà na ihtÿj amcro me, caxwa cunea kam ihkrì ne Pahpãm wÿ. ⁶Ne por pyjê pê me pahkwÿa cahãj pijapit, ihtÿj hãn ne mehkwy kinte ame hapactu to me ipa, ne amji na me ampo cwÿr to me ipa atajê, quê ha nee me pahkjêjê kwÿ me hõ to ame hamâr to me ipa nare. Ampo na? Pom pyjê te hajÿr catêjê itajê, ramã me caxwãm pê ihhêj ne amehtyc. ⁷Cwÿrjapê ca ha Timot, pomite me hapackre xà ita to, ca ha me hapackre, ne me cumã to hahkre to apa. Quê ha me akam hapac, ne catyt kam me ipa na, quê ha nee jùm me ahna ihcakõc kên nare. ⁸Ne por quê ha jùmjê amji to hũkjê atajê, nee me amji to mempej nare na, ne nee hũrkwa kam ame hamâr to impej nare na, quê haramã Jeju to amji mã mehhimpej jicu, ne amji to me cupê Pahpãm kõt ipa catêjênare atajê pyrãac, ne me hirõa pê ihkêanre ne.

Mehkwÿ te pyjê wej pê mempê tyc tehcajpar xà

⁹Ne por mempìjapit pê me hũkjê nare atajê, ca ha me haprÿ nõ, por amji tehcajpar xà na me prãm atajê, mãr quê mehkwy mehtehcajpa.

Porpê mempjê to pyxit ita kam mempijapit, ne ramã me ahna caku te xêjxênta jirôa pê atajê, ca ha me haprÿ nõ. ¹⁰Quê ha jÿm mehcunea mã impejti na, quê ha ramã me hõmpu, ne me hahkre pej, ne amji mã me harên to ipa. Quê ha jÿm ita mehkra nõata to ipijapar to impejti, ne cute krÿxàre kwÿmã hõt xà na hÿrkwa jahkre to ipa na, ca ha me haprÿ nõ. Ne hanea ne, por me pahkjêjê kwÿ mãhàpên to ipa, ne hanea ne me cupê hamreare atajê tehcajpa, ne me hà catêjêtehcajpar to ipa, ne ampo to hãpên xà impejti atajê cunea mã cute amji jôr to ipa atajê, ca ha atÿj me haprÿ nõ.

¹¹⁻¹²Ne por cormã mempijapit tuw atajê kwÿ te Jeju na me amã amji to ihhimpej ne, me amã:

— Wa ha hirãa pê Jeju me, me ca mã amjito ihhimpej, nãmri wa ha itÿj me pahkwÿtehcajpar to ipa, ne nee hipêr jÿmme ijikwa nare — hajÿr. Ca ha me haprÿ nõr cakrô, quê ha ihtÿj cormã jÿm impjê to prãm. Ne cama cute amji to ihhimpej xà ata to hapac kêt, quê ha Pahpãm mã ita na ihkÿn nare, ne ahna cupê ihkaj na. Cwÿrjapê ca ha mentuw japrÿ nõr nare. Ampo na? Quê me ahna ahtÿm nare, quê ha ihtÿj hipêr me hikwa tuw prãm. ¹³Ne me cupê mempjê tyc tuwre catêjê kwÿ te hajÿr he, quê ha itajê ma krÿ cape na ame ipa, ne ampeaj kam me cumã xuwcaca, ne me xwahna xi, ne neeamji na me hÿcapi nare, ne cama mehkwy na amehcakôc kêanre to me ipa. ¹⁴Cwÿrjapê ri hacpÿa mã imãhipêr pyjê pijapit tuw itajê jikwa tuw, nemehkra me, me hÿrkwa to mehhimpej na, me to prãm. Hõhõ, quê ha ita to ame hane, quê ha nee me pahcurê xwÿn catêjê ame pahna ihcakôc kên nare. ¹⁵Ne ihhêj ne ramã mempijapit kwÿ te me Pahpãm jô pry cupan, ne me pahcurê xwÿn pê Xatanaj jô pry pynãr.

¹⁶Quê ha jÿm cahãj jÿrkwa kam jÿm impijapit, quê ha taa ihtehcajpa, ne ma hamã. Quê ha nee ipu na, ahti na, Jeju na mehkwy mehtehcajpar nare. Jÿ na quê ha Jeju na mehkwy ihtÿj mehtehcajpa? Quê ha quêt me hÿkjêhamreare, ne me caxuw hamreare, ita ri quê hamehkwy kwÿa ihtÿj mehtehcajpa, ne me hamã. Hõhõ, ite amã mempijapit to icakôc to hahkre xà ita to, wa ite amã hahkre.

Pê Pawrô Timot mã mehkwy to mehhimpej catêjê to hahkre

Me Hãpên Xà 14.23; 1 Petrô 5.1-4

¹⁷⁻¹⁸Ne ita caxuw wa ha me cupê me pahkwÿ to mehhimpej catêjê to amã icakôc, ne me to amã hahkre. Pê ramã Pahpãm jarkwa na, ihkãhhôc kam ihhôc ata me pamã hÿjarên to hane he:

“Quê ha jÿm te amã hãpên na, ca ha atÿj cumã gãmjôr to impejti ne. Ne quê hanea ne pryti xÿmti jãpên catêjê nõ amã apê, ca ha neeharkwa na hê nare, hãpãn tête, quê ha taa ihtÿj apã, hãpên xà kam” hane.

Pyrac pej ne quêha me pahkwÿ jô pahhi atajê me hâpên xà toimpejti na, quê ha mehkwy me cumã hãmjôr to impejti ne. Quê ha Pahpãm jarkwa to me cumã hahkre catêjê me cumã ihcakôc to impejti, ne catyt kam, cute me cumã ampo to hahkre to me ipa na, quê ha ihtÿjmehkwÿ me cumã hãmjôr to catia ne.

¹⁹Ne ihnô xwÿjê, quê jûm pyxit peaj ne Jeju na mehkwy to mehhimpej catêjê nô to amã ihcakôc kêanre na, ca ha nee impar nare. Nãmri quê hamencrê ne ajpêan kôt me amã to mehhimpej catêjê nô jarên to kêanre na, ca ha cormã atÿj me kampa. ²⁰Ca ha me acunea te ramã mehkwy to mehhimpej catêjê nô te amji mã hamãr nare, ne cute ampo kên ton na ata me hahkre pej na, gapacta ne kam mare mã me cumã, quê ha mehcunea me hõmpu, quê ha ihtÿj me amji mã pa, ne ton jicu.

²¹ÿhÿ Timot, wa ha Pahpãm me, ihkra Jeju me, cõjkwa kam me cumã imprar catêjê kam mare mã, amã ijarkwa ita ta, ca ha ijarkwa ita pa, nema to amji japackre. Ne ihkôat me cumã ampo itajê cunea to hahkre to apipênti to apa. Ne nee ca amji mã gô kwÿ nô to impejti prãnte, nee cumã ite amã ampo to hahkre xà itajê nô to kyre pê hahkre to ihcajcure nare. Ne nee jûmmã amji jirôa pê ampo itajê nô to hahkre nare, ne me cumã ampo itajê to hahkre to apipênti to apa.

²²Quê curmã jûm amji to Jeju na mehkwy, ca ha nee cormã ne pahhi na me hãm nare. Ca cormã ne pahhi na me hãm, quê ihhêaj to cormã hâpên xà peacre, ne ihtÿj ampo kêanre to, quê ha me gâpên xàita kôt hamreare ne. Ne nee cute mehkên ton catêjê kôtme akên mã acjêj nare, ne quêt ihcunea na, apejti, ne apahãm jãhtôti to apa.

²³⁻²⁵Ne mehkwy hãn ne me kam maremã ampo kêanre to, mã Pahpãm te me pahcukij xãxwÿjrea na mehcunea mã hahkre pej. Ne mehkwy aracri me ampo kên to, mã nee me hahkre pej nare, ne Pahpãm mã ramã me hahkre pej. Ne Pahpãm te me pahcukijxã kam, cu ha me pahcunea me hõmpu, ne me hahkre pej. Ne hanea ne ita xwÿjê na cute hajÿar he, mehkwy ihtÿj hãn ne me ampo pej pit to, mehkwy kam mare mã. Ne mehkwy hanea ne aracri me ampopej pit to, mã nee mehkwy me hahkre pej nare. Mã ihtÿj Pahpãm me hõmpu, ne me hahkre pej. Taamã, xãmte cormã ihnô, ca gõtpegitô kre me atu xàa na apu apa, cwÿrjapê ca ha cô topit mã akôm nare, ne hanea ne pîxô cacô xÿre kryjre ne to akôm to apa.

Pê Pawrô Timot mã cama me cumã hâpên catêjê to hahkre
Epet 6.5-9; Coroxo 3.22-4.1; Tito 2.9-10; 1 Petrô 2.18-25

6 ¹Ita caxuw wa ha me hãmcwÿr nare, ne cama me hâpên catêjê atajê pê Jeju na mehkwy to me amã awjarê. ÿhÿ, me hâpên catêjê cunea teihtÿj amji mã me hõ pahhi cupa xà, mãr quê nee jûm me pahte amji kam me pajapac xà to hahkre xà atajê na, Pahpãm na ihcakôc kên nare.

²Quê cama me cumã me hàpên catêjê jô pahhi pê Jeju na mehkwy na, quê nee cumã hàpên catê ata amji mã harkwa to:

— Ipê ijô pahhi kjê, cwÿrjapê wa ha neecumã ijàpên cati nare — hane. Quê amji mã hajÿr nare, ne cama quêt harkwa to:

— Ijô pahhi pê imã ikjê kinti ata ri ijàpên xà jahpan xà na hàmcwÿr to ipa, cwÿrjapê wa ha cumã apêa to apê — hane.

Pê hipêr Pawrô cumã, cute me cumã ampo kên to hahkre catêjê cawpa

Ruc 12.13-21; Tijac 5.1-6

³⁻⁴Ca ha ampo itajê to me cumã hahkre, ne ahna me to ahimpej to apa. He Pahpãm me pamã catyt kam me papa tohahkre. Quê jùm me Pahpãm himpej xà me, me pajô Pahhiti pê Jeju jarkwa kaj na, cute me cumã ampo to hahkre na, ca ha ramã me hahkre pej pyrentu, amji to cati prãmte ri apu hajÿr to ipa, ne cupê amji jahkre kêatre. Ne me hũmre itajê hãn ne me ajpên mãn prãmte, Pahpãm jarkwa kryjrecwÿrjapê me ajpên mãn kam pra, ne tee ame ipijapu to prãm. Mã ahna me cuprô, ne mehkrã, ne me toihcuhhê atajê hanea ne me ipijapu to prãm. Nemehkwÿ me hú na me amji to prãm, ne mehkwy ajpên kam ame hũn kêanre, nemehkwÿ mehçakôc xà incràre, kôt hamreare atajê to uu ne ajpên krac ri mehçakôc jicu nare. ⁵Ne pom ame ita ton to ipa itajê, hãn ne mehkrã acto tu, mã nee ame amji kam hapac nare, ne me cumã mehhej xi to pit mã amehçakôcjahkre pej. Ne cute me amji kam hapac xà kêanre cupan itajê to ri ame amji kampa he:

— Wa itÿj jũ na amji ton to prãm, ijakràj prãmte. Wa ha Jeju na mehkwy mã axà, ne Pahpãm mã apê, ne cumã ijàpên ita kam wa ha amji to ijakràj — hane.

⁶Cu ha me pahte catyt kam me papa na, quêha te me papê me pajàhcukrêj crêre cakrô, cu ha me hõmpu, neme amji mã:

— Mã hã, wa ha tahnaa mã me — hane. Hõhõ, pahte me pajàhcukrêj to amji kam me pajapac xà ita na ri Pahpãm mã me pahto prãm. Ne ramã me pajakràaj to me pajakràj. ⁷Ne me pahpÿpÿm xà kam, ampo to pê cu pjê wÿr ame pahpÿpÿm? Hamreare, nee pê cu ampo to ame pahpÿpÿm nare. Ne me pajũ kam ame pahpÿpÿm. Na cu ha me ty, ne ampo to cu ha ame pra, pjê ita pìn, cõjkwa wÿr? Hamreare, cu ha me pajũ kam hacpÿ mã ame pra. ⁸Mêr hõhõ, quê ha me pamã me pajô, ne me pahkã, cu ha pahtÿj hũrên ame pajakry, ne me amji mã:

— Mã hã, cu ha ahnaa mã me — hane. ⁹Ne por me pajô me, me pahkã jirôa pê amji to me hakràj prãm catêjê itajê pê ihhêj rũahtorore pê amji jahkre kêatre ata pyrãac. Mã arÿjhy xen te kwÿc mã acjêj, mã mehpro, mã hãn ne mehcuraata pyrãac, ne ihpore na mehprãmtiita to ihtÿj mehkên mã me amji rên prãm to me ipa. ¹⁰Me pahte ihpore kinti atajê pê ampo kên cunea xakat. Ne me pahkwÿa kwÿte me ita par pej nare kam

ri, cute me Jeju jō pry rên, ne to amji mã mehhimpej jicu, ne pea me hĩ caxwãm pê cute ame caxwÿn itajê jaxôp, ampo kên itajê to. Cwÿrjapêca ha Timot, ma ampo itajê cunea pê amji to gapôj to apa.

Timot te ampo cunea mã hũcanâr xà

1 Timot 2.1-7

¹¹ÿhÿ Timot, apê Pahpãm jō me hũmre nõa, cwÿrjapê ca ha quêt mehcunea to amjikam gapac xà to apipênti to apa, ne quêt Pahpãm te amji ton xàa kôt, catyt kam amji ton to apa. Ne quêt Jeju to amji mã ahimpej to apa, ne quêt mehcuneato imej, ne amã mehkĩnti ne. Ne quêt gâpênxà ita kam, ca ha to acrà necumã gũcanâr to apa, ne neeme hirôa pê amji ton to apa to prãm nare. ¹²Ne cama Jeju te amji kam hapac xà kôt to amji cujtên kam to acrà tu, ita na ca ha gôtpê cahi na akrĩ, rohnÿtti mã. Hõhõ, pom ite amã ampo tohahkre par itajê kôt, quê ha jũ caxuw acaxwÿn ihtyc nare, ne quêt Pahpãm cahê na atĩr rohnÿtti mã. Pê ca me hàhtô kam mare mã amji jarên to hane he:

— Wa Jeju a to amji mã ihimpej, ne ihkôat ipa, ne cumã ijâpên to ipa — hane. Pê amcro ata na Pahpãm ana ahwÿ, ca Jeju cape na apa rohnÿttimã xà caxuw.

¹³ÿhÿ Timot, wa ha amã ijarkwa ta, Pahpãm me Jeju kam mare mã. Pê Pahpãm ampo cunea mã amji toipijapar xà caxuw, cumã cute amjikam hapac xà gô. Pê Jeju krĩ jō pahhi pê Pirat cunamã cupê Pahpãm kra na amji jarên to imejti. Wa ha Pahpãm me Jeju kam mare mã, amã ijarkwa ne amã:

¹⁴— Por ite amã ampo cunea to hahkre atajê, ca ha ampeaj kam kampa, ne catyt kam apa ita na, quê ha ahnaahacpÿ ne me pajō Pahhiti pê Jeju Crixto teamji jaxâr xà jō amcro kam ahtwÿ — hane. ¹⁵Quê ha Pahpãm hacpÿa ne pjê ita wÿr Jeju kujate. Ne Pahpãm pyxit peaj, ne cupê mehcunea jō Pahhiti, mã mehcunea imejti na me cumã harê, ne cupê pahhi catêjêcunea jō Pahhiti, ne cupê mehhimpejcatêjê cunea to Ihhimpej catê cati. ¹⁶Ne pyxit peaj, quê ha nee jũcaxuw ihtyc nare. Ne pyxit peaj ne imeaj toimej. Ne imej ita pê ihhêj rũm pyt cuna mã irĩt xà prà. Ne jũ wÿr quê jũmhõmpun mã awcanã. Ita pyrác pej ne, jũ wÿr quê me paxũmre kãanre nõ awcanã, ne Pahpãm pejti ata na ahtêp ne hõmpu. Rÿ jũ caxuw jũm te hõmpun nare, ne jũ wÿr cu me pahnõ hõmpu. Quê ha pjê cunea kam mehcunea amji mã me hũpa. Ampo na? He pyxit peaj, ne cupê me pahcunea to ihhimpej catê, rohnÿtti mã.

Pê Pawrô Timot mã cute me hakràj catêjê to hahkre

Ruc 16.9

¹⁷Ne wa ha cormã hipêr amã me hakràj cati atajê to icakôc crire ne. Ne por pjê ita kam me hakràj cati atajê, ca ha me cumã, quê ha nee ameamji

to cati prãm nare, ne nee me hõ pore to pit mã ame amji to ipijapar to prãm to me ipa nare, ne quêt Pahpãm to quê amji mã mehhimpej to prãmto me ipa. Ampo na? Quê ha ihtỳj jũ caxuw hõ pore ata hamre, ne Pahpãm quê ha quêt jũ caxuw hamre nare. Ne Pahpãm mã me pahkĩn, na ri me pamã ampo cunea jõr to catia to ipa, mã hũrên me pajakryti. ¹⁸Ne me hakràjti atajê mã garkwa ta, quê mehkwy to impeaj ne, ne pom cute mehkwy to impejti ita to, quê ha hakràj cati. Ne me to hàhcajrênti to ipa, ne ihtỳj mehkwy mã me hàhcukrêj jõr to me ipa. ¹⁹Quê ha cute ita to ame hajỳr na, quê ha kỳj pê, Pahpãm cahê na, amji mã me hàhcukrêj itajêato cuprõ. Hõhõ, quê ha me hane, ne Pahpãmcahê na amji to me ipijapar rohnỳtti mã.

Pê Pawrõ Timot mã amji jarê

²⁰⁻²¹ Ỡhỹ Timot, pom ite amã ampo jarên itajê, ca ha amji mã nõr to impeaj to apa, ne ma to amji japackre ne ihkõat apa. Ne me akwỳ kwỳa hãn ne Pahpãm mã ampo kĩn nare atajê to pit mã amehcakõc to me ipa, ne me amji jarên to mehhêj xi to:

— Me imã ri quêt ampo itajê cunea jahkre pej — hane. Cwỳrjapê ri ramã cute me Pahpãm jõ pry cupan ne mehhyr, ne Jeju te amji mã mehhimpej jicu. Ne ca, ca ha cute me hajỳr catêjê pê ampỳa mã apu apa. Ne hamre, imã Pahpãm jarkwa kõt me apeaj na me apa na me ato prãm. Hamre.